

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Vers. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

præmittant, audiunt ut præmittunt: & cum ea prædicunt quæ inde audiunt, non fallunt neque falluntur: verissima enim sunt Angelica & prophetica oracula.

Et l. 16. de civitate Dei c. 36. Accipit etiam Isaac oraculum tale, quale aliquoties pater eius acceperat, de quo oraculo sic scriptum est.

Quod si vocem idololatriæ & aruspiciæ infamem homo pius fugiendum putavit: Multo magis & periculis & fugere oportuit: illa enim etiam gentilibus in dæmonum responsis vsurpantur, atque adeo apud veteres vix aliter.

VERSUS 13.

Cum autem recessissent, apparuit Angelus Domini in somnis Ioseph.

QUESTIO I.

Quando recessit?

§. 1. Non continuo cum recesserunt, nam die quadragesimo in templo præsentatus est. Post purificationem profecti sunt in Nazareth Luc. 2. 39. ex quo constat gravem fuisse persecutionem; & perquisitionem quoque Nazarethum fuisse venturam: nam ex censu cognoscere potuit Iosephum eo venisse, regum quoque adoratio, & palorum, simulque quæ Simeon, & Anna Prophetissæ loquebatur, iam famam auxerant. Herodes quoque ex his omnibus cum animaduertere se à Magis illudum omnes nervos intendit. Quam diu vero in Nazareth morati sint incertum est. Hoc certum est duplici modo errare Calvinum, incogitantem, & impie. Probabile est, inquit, dominum Mariam peperisse, donec ex puerperio convalesceret, ut iter facere posset. Incogitantem, quia iam venerat Ierusalem, inde iter Nazarethum, tandem iam dies erat quadragessimus, & supra, convalescere igitur poterat, si labore parienti fuisset infirmata.

Impie vero quia partum eum dolore, & debilitate fingit, quod nemo priorum unquam dixit. Verissime dixit Soarezius noster. T. 2. in 3. p. disp. 13. sect. 2. Neminem qui de partu in partu virginem permanisse crediderunt, inueni, qui asseruerit eum dolore peperisse. Calvinus utrunque coniungere debet; dolor enim parientium ex vteri distensione, convulsioneque, oritur. Ut dolor sit corruptio virginitatis, & ea illibata nullus sit dolor: ut enim clauso ostio ingressus est ad discipulos, non læso, non comminuto ligno, ira quoque de thalamo processit ille gigas ad currendam viam, & nascendo matris virginitatem æternum consecrauit. Nec lara erat illi lex quæ Gen. 3. in dolore paries filios. Quæ sine peccati collusione Christum concepit.

Concludam sententiā S. Gregorii Nysseni orat. 1. de resurrectione. Habet & Esaiam, qui gratiam hodiernam sine dolore non parum illustrat. Ab ipso enim matrem in nuptiam, sine patre peperit, carnem sine dolore puerperium, sine labe partum ante didicisti. Sic enim loquitur Propheta. Ecce virgo in utero concipiet, & pariet filium: & vocabunt nomen eius Emanuel, quæ vox significat, Nobiscum Deus. Item sine dolore partum extraxit, ipsa rei aequitas te docebit. Nam cum omnis voluptas dolorem coniunctum habeat, necesse est, ut in illa, quæ ita copulata sunt, cum vnum abest, alterum etiam absit. Itaque cum nulla concipiendi voluptas antecesserit, ne parienti quidem dolor est consensurus. Hoc autem Propheta verbis etiam comprobatur, quæ sic habent: antequam veniret dolor partus eius, effugit, & peperit masculum. Aut, quemadmodum alius interpretatur, antequam dolores sentiret, peperit.

Consulendus D. Thom. 3. p. q. 35. ar. 6. atque in eum locum Theologos, quos etiam plerique sectarum exceptis rigidioribus Calvinianis quibusdam sequitur. Porro Calvini hic error alteri errori necessarius esse visus est, ne si in partu virgineo dolorem abesse, & illa virginitatis claustra fateretur, corporum mutuum penetrationem concedere cogeretur, & imaginationes suas de Eucharistia omittere.

VERSUS 15.

Ut adimpleretur quod dictum est à Domino per Prophetam dicentem: Ex Aegypto vocavi filium meum.

QUESTIO I.

De quo Propheta dixit: Ex Aegypto vocavi filium meum?

§. 1. De filiis Israel Propheta loqui videtur: idcirco Iudæi & gentiles, præcipue Iulianus, idcirco Christianis obiecerunt. Dicitur hæc de re Hieronymus hac verba de optimo Gen. Interp. ad Pammach. ad Algas. q. 2. & hæc agere in hunc locum. Verba eius tanquam basin d. sputatio videtur. nis initio ponam. Pro eo quod nos docemus. Ex Aegypto vocavi filium meum, Lxx. translulerunt ex Aegypto vocavi filios eius, quod in Hebræo non habetur, nullique dubium est Matthæum de hoc loco sumpsisse testimonium iuxta Hebræicam veritatem. Ergo qui detrahunt nostræ translationi videant scripturam, de qua Evangelista hoc testimonium sumpsit, & interpretatus est in Domino Salvatore: quando de Aegypto reductus est in terram Israel: & cum inuenire non quierim, desinant rugare frontem, adducere supercilium, crispare nares, digitis concerpere. Hunc locum in septimo volumine Iulianus Augustus, quod adversum nos, id est, Christianos evomuit, calumniatur, & dicit, quod de Israel scriptum est, Matthæus Evangelista ad Christum translulit, ut simplicitati eorum, qui de gentibus crediderant, illuderet. Cui nos breuiter respondebimus: Primum Matthæum Evangelium Hebræis literis edidisse: quod non poterant legere, nisi hi qui ex Hebræis erant: ergo non propterea fecit, ut illuderet Ethnicis. Sin autem Hebræi illudere voluit, aut stultus, aut imperitus fuit. Stultus si apertum finxit mendacium, imperitus si non intellexit, de quo hæc dicerentur. Stultitiam ipsum volumen excusat, quod prudenter ordinatæque compositum est: imperitum non possumus dicere, quem ex aliis testimoniis scripturarum scientiam legis habuisse cognoscimus. Superest ut illud dicamus, quod ea quæ præcedunt in aliis iuxta veritatem & adimplerionem referantur ad Christum, quod Apostolum in duobus Sina & Sion & in Sara & Agar fecisse cognovimus. Neque enim non est Sina mons, & non est Sion: non fuit Sara, & non fuit Agar: quia hæc Apostolus Paulus ad duo retulit Testamenta. Sic igitur hoc, quod scriptum est, Parvulus Israel, & dilexi eum: & ex Aegypto vocavi filium meum: dicitur quidem de populo Israel qui vocatur ex Aegypto, qui diligitur, qui eo tempore post errorum idololatriæ quasi infans & parvulus est vocatus, sed perfecte refertur ad Christum. Nam & Isaac in typo Christi fuit: quod futura mortis ligna sibi ipse portauerit: Et Iacob quia Liām dolentem oculos Rachel pulchram habuerit uxorem: in Liā qua maior erat, cecitatem intelligimus Synagoga, in Rachel pulchritudinem Ecclesiæ, & tamen qui ex parte typi fuerunt Dominus Saluatoris, non omnia, quæ fecisse narrantur, in typo cuius fecisse credendi sunt. Typus enim partem indicat, quod se totum præcedat in Typo, iam non est typus, sed historia veritas appellanda est.

§. 2. Hoc

ADAMUS QUIN
IN
+ EVANGELIA
CUI
IN

In 70. alia lectio est.

Matthæus nec fallere voluit, nec imperitiā deliquit.